Р Е Ш Е Н И Е
№ 3292

гр. София, 16.05.2014 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, **Първо отделение 19 състав,** в публично заседание на 23.04.2014 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Ана Илиева и при участието на прокурора Костов, като разгледа дело номер **641** по описа за **2013** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203, във връзка с чл. 145 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Делото е образувано по исковата молба на В. В. К., излежаващ наказание „Лишаване от свобода" в затворническо общежитие „А.", [населено място] срещу незаконосъобразни действия и бездействия на длъжностни лица при Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията", от които за ищеца са настъпили вреди в размер на 76 000 лева.

Със заявление от 13.02.2013 г. ищецът е направил уточнения, че се касае за действия и бездействия на длъжностни лица при затвора в [населено място] и затворническо общежитие „А.", [населено място]. Същият твърди, че в периода 20.04.2012 г. до 06.06.2012 г. е съжителствал в килия с двадесет човека, която е била предназначена за по-малък брой хора. В помещението хигиената е била на много ниско ниво, поради което навсякъде е имало дървеници, от които той е получил обриви и кожно заболяване. Посочено е, че в килията е имало туберколозно болен затворник. Това обстоятелство е наложило имунизация на останалите и изследвания.

К. сочи, че описаните условия са му причинили физически и душевни страдания. Преживял стрес и страх да не се разболее от туберколоза, което е довело до загуба на зъби. Според ищеца, нанесените му неимуществени вреди са резултат от нехайното бездействие на длъжностни лица от управата на затворническото общежитие.

Ответникът по иска – Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията", чрез

пълномощника си юрисконсулт Л. оспорва иска. В представения писмен отговор по исковата молба сочи, че претенцията за претърпени вреди е изцяло недоказана. Ищецът не представя доказателства за това, че е претърпял вреди в следствие на незаконосъобразни действия и бездействия на длъжностни лица при ГД „ИН". Посочва се, че претендираните вреди не са в следствие на осъществявана административна дейност по смисъла на чл. 1 от ЗОДОВ. Не е доказана и причинно-следствената връзка между претендиранети вреди и сочените незаконосъобразни бездействия на затворническата администрация. В дадения от съда срок не са представени допълнителни съображения в писмен вид.

Участвалият в производството по делото прокурор – представител на СГП счита, че претендираните неимуществените вреди са недоказани и не е налице причинно-следствена връзка между тях и бездействията на длъжностните лица, поради което претенциите са неоснователни.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след като взе предвид наведените в исковата молба доводи, изразеното становище на ответника и на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото гласни и писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че В. К. е настанен в Затворническо общежитие „А." в [населено място], при затвора в [населено място] на 20.04.2012 г. за изтърпяване на наказание „Лишаване от свобода", видно от докладна записка № 2553 от 19.03.2013 г. /л. 48/. В същият документ са описани здравословните проблеми, които е имал той в периода 20.04.2012 г. – 06.06.2012 г., както и проведеното в тази връзка лечение.

От докладна записка № 2555 от 19.03.2013 г. /л. 49/ се установява, какви зъбни оплаквания е имал ищеца и какви мерки са предприети за отстраняването им.

Видно от представената от ответника справка № 2554/19.03.2013 г., до 06.06.2012 г. К. е бил настанен в V-то спално помещение, заедно с още 20 лишени от свобода. През този период няма констатирани нарушения спрямо него от страна на другите затворници.

За доказване на твърденията на ищеца, на същия е допуснат и един свидетел, който е разпитан в открито заседание. Беше изслушано и прието заключение на съдебно-медицинска експертиза.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Подаването на искова молба по реда на чл. 203 от АПК не е обвързано с преклузивен срок. Нейната допустимост е свързана най-вече с редовността ѝ, касаеща посочването на административния акт или органа или длъжностното лице, от чието действие или бездействие са причинени претендираните вреди. Претенцията е предявена срещу юридическото лице, представлявано от органа или длъжностните лица, от чиито незаконосъобразни бездействия се твърди, че са причинени вредите.

Съдът намира, че исковата молба е редовна, следователно е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, исковата молба е частично основателна.

В чл. 7 от Конституцията на Република Б. е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която

исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.
За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различието по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл.45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към протовоправното деяние. Характерно за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. В свое решение № 8401 от 07.07.2008 г., ВАС посочва, че чл.203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове, като тук следва да се разбират всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.
Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увредения може да търси обезщетение. Незаконосъобразните действия или бездействия са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове. Както бе посочено по-горе е необходимо незаконните действия или бездействия да са осъществени при или по повод на административната дейност.
Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на

административната дейност. Наличието на тези предпоставки ще бъде абсолютно условие за ангажиране на отговорността на държавата и съответно присъждане на обезщетение.

В разглеждания случай е безспорно, че се претендира присъждане на обезщетение за вреди, които се твърди, че са настъпили в следствие на незаконосъобразни бездействия на длъжностни лица при ГД „ИН”.

Според чл. 12 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", т.е. в случая дейността на ГД „ИН” е регулирана от закона дейност, осъществявана от административните органи и длъжностни лица, структурно обособени в рамките на тази администрация, в съответствие с дадените им от закона правомищия. Т.е. безспорно дейността на ответника, свързана с нормалното функциониране на местата за лишаване от свобода е административна дейност, осъществявана във връзка с прогласените в АПК и КРБ основни принципи.

По силата на чл.119а, ал. 1 и ал. 2, т. 10 и т. 11 от ППЗИНЗС, дейността по държавния здравен контрол в ГДИН и териториалните й служби се осъществява съобразно Закона за здравето, Закона за храните и подзаконовите нормативни актове по прилагането им. Дейността по държавния здравен контрол се осъществява от сектор "Медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода" чрез провеждане на мерки при възникване на епидемични взривове и контрол на извършваните дезинсекционни и дератизационни обработки в териториалните служби на ГДИН.

В разглежданият казус, ищецът твърди, че е бил подложен на стрес от факта, че в помещението където е бил настанен е имало насекоми, които са го хапали и за известен период от време е бил принуден на съжителства с лице, страдащо от туберколоза. У него е възникнал страх от това, че ще се разболее от това сериозно заболяване.

Видно от описаната по-горе докладна записка на завеждащия здравната служба при затворническо общежитие „А.”, К. е бил в една килия с В. С., който е страдал от туберколоза на белия дроб, за което е лекуван със съответните медикаменти. На всички лишени от свобода, съжителствали със заразеното лице са давани медикаменти и са им направени рентгенографии. През процесния период на ищеца четири пъти – на 02.05.2012 г., на 17.05.2012 г., на 06.06.2012 г. и на 06.06.2012 г. са били давани лекарства за мазане на обриви и пъпки, с вероятен произход – ухапване от насекоми.

От показанията на свидетеля Г. се установява, че той е познавал К. от затвора в [населено място], където са излежавали наказание лишаване от свобода. Ищецът е бил в първоначално в килия № 5, а в последствие в килия № 6. На етажа се знаело, че в килия № 5 имало много болни от туберколоза. На хората от тази килия била определена хранителна добавка. Това обстоятелство се налагало от факта, че са съжителствали с туберкулозно болни и се налагало да им засилят храната. В тази килия много от хората били изпонахапани от дървеници. Били с отоци по лицата и вратовете. К. имел следи от ухапвания, като свидетелят видял това лично по време на лекарските прегледи. В тази килия имало най-много пострадали. В други килии също имало оплаквания за ухапвания от дървеници. Затворниците си изнасяли сами дюшеците и горели шкафовете с вестници, за да ги дезинфекцират. Едва след много време се появил човек, който обезпаразити помещенията. Според свидетеля, това

станало формално, за да се отчете дейност. Там имало и напаст от хлебарки. За ищеца свидетелят посочи, че знае, че му изпадали зъбите. В общежитието имало зъболекар с трепереща ръце, който не можел да окаже необходимата помощ. Свидетелят знаел, че К. е загубил зъби, защото го бил виждал да си ги маха сам.

Независимо от факта, че са налице данни за заитересованост на свидетеля, съдът, преценявайки показанията му в съвкупност с останалите събрани по делото доказателства, намира същите за последователни, непротиворечиви и лишени от елементи на предубеденост, поради което следва да бъдат кредитирани. Показанията съвпадат с изложеното в описаните по-горе докладни записки, от които става ясно, че на ищеца е оказвана медицинска помощ, заради ухапване от насекоми и се наложила екстракция на зъбите.

В съответствие с изложеното от свидетеля е и заключението на допуснатата СМЕ. Настоящият съдебен състав намира, че експертът е анализирал коректно наличните документи. Изградените заключения са последователни, компетентни и вътрешно непротиворечиви. Отговорено е изчерпателно на поставените въпроси и са направени изводи, след проверка и анализ на събраните писмени доказателства, поради което заключението следва да бъде кредитирано като мотивирано, логично и съответстващо на събраните доказателства.

По време на проведеното по делото открито заседание, вещото лице доразви изводите, посочвайки, че в медицинския картон на ищеца няма данни за зъбния му статус. Няма документи, удостоверяващи състоянието на зъбите, нито данни от изследвания, както при постъпването, така и при престоя му в затвора. От писмото от зъболекаря в затвора, съдържащо се по делото, експертът прави заключение за наличие на диагноза „гнойна хеморогична парадонтоза“, което понятие е старо. Вероятно се касае за агресивна форма на парадонтално заболяване, което би могло да е съществувало при постъпването в затвора, когато лекарят го е диагностицирал. Според мнението на вещото лице, базирано на научната литература, стресът може да доведе до прогресия на това заболяване, но не е причина за началото на заболяването. Стресът има широко отражение върху целия организъм - основно върху продукцията на хормони, които са от значение за нервната регулация. Това е основният механизъм, по който може да се увреди и парадонталното състояние. Стресът може да е допълнителен фактор в прогресията на заболяването. Според вещото лице, К. е страдал от това заболяване и е възможно в затвора то да се е обострило, което да е довело до необходимост от изваждане на зъби. При стрес има данни, че се влошават хигиенните навици на пациента, което също е фактор в прогресията на заболяването. Заболяването подлежи на лечение, но това не е хроничен парадонтит, а агресивен парадонтит, който също подлежи на лечение. В процеса на лечението може да се наложи екстракция на зъби. Агресивният парадонтит се развива за години. Характерен е цикличен ход на развитието. Има периоди на обостряне и на ремисия. През периодите на активност загубата на авеларна кост може да бъде значителна - около 2 мм на година. Това е костта, която поддържа зъбите в челюстта, което води до тяхното разклащане и при лоша прогноза до екстракция. В затвора, според вещото лице е възможно да е настъпил такъв агресивен цикъл, като се има предвид и въздействието на допълнителните фактори.

Съдът преценявайки показанията на свидетеля и заключението на СМЕ, в съвкупност с останалите доказателства, намира за частично доказана претенцията за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди. Факт е, че К. е загубил зъбите си или част от

тях и това се потвърждава от описаната по-горе докладна записка. Съдът намира, че тази загуба до голяма степен е обусловена от стресът, изживян от него в затвора, предизвикан от съжителството с туберкулозно болни – обстоятелство, което не се отрича от ответника и от наличието на насекоми в помещенията, обитавани от лишените от свобода. Според посочените по-горе разпоредби от ППЗИНЗС, ГД „ИН", чрез структурните си звена е длъжна да предпазва лишените от свобода от заразяване с болести, като изолира болните и взема необходимите мерки. В случая е допуснато, К. и други затворници да съжителстват с болен от туберкулоза. Вярно е, че след това са взети необходимите мерки, но е факт, че ищецът е изпитвал основателен страх дали няма да се зарази от тази опасна болест.

Ответникът също е бил длъжен да осигури дезинфекциране и дезинсекционни и дератизационни обработки на помещенията, обитавани от лишените от свобода, което очевидно през процесния период не е правено или е правено формално, защото в продължение на повече от месец ищецът е имал оплаквания от ухапвания, които са отразени в медицинската документация, но никой не е взел необходимите мерки. Това обстоятелство беше потвърдено и от свидетелските показания.

Събраните по делото доказателства сочат, че К. е изпитал нервно напрежение и стрес, като между тях и назаконосъобразните бездействия на длъжностните лица на ответника има причинно-следствена връзка. По тази причина съдът намира, че искът е доказан и следователно основателен. По отношение на размера на обезщетението съдът намира, че той следва да бъде определен при съблюдаване на разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД. В разглеждания случай, съобразявайки характера на вредите – загубата на орган, имащ пряко отношение към жизнено важна за организма функция - храненето, начина на настъпването им и периода, през който са били търпени – около два месеца, следва да се приеме, че обезщетение от 5000 лева се явява адекватно и отговарящо на установения в съдебната практика критерий за справедливост.

Предвид на факта, че ищецът не е поискал заплащане на разноски, на същия не следва да се присъдят такива.

Платените за сметка на бюджета на АССГ разноски, за възнаграждението на вещото лице, следва да бъдат поети от ищеца и ответника, съразмерно на уважената и отхвърлената част от иска.

Ответникът, чрез пълномощника си също и поискал присъждане на разноски, поради което, с оглед изхода на спора, на същия се дължат такива, съразмерно на отхвърлената част от претенцията.

Водим от горното и на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, приложим на основание чл. 144 от АПК и чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав,**

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията" при Министерство на правосъдието да заплати на В. В. К., с адрес: [населено място], [улица] сумата от **5000** /пет хиляди/ лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в стрес и нервно разстройство, довели

до загуба на зъби, настъпили в следствие на незаконосъобразно бездействие на длъжностни лица при Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията”, в периода 20.04.2012 г. до 06.06.2012 г. като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията до пълния ѝ размер от 76 000 лева.

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието да заплати на Административен съд София-град, сумата от 19,80 /деветнадесет и 80 ст./ лева, представляваща платено от бюджета на АССГ възнаграждение на вещото лице, дало заключението по допуснатата СМЕ, съразмерно на отхвърлената част от иска.

ОСЪЖДА В. В. К., с адрес: [населено място], [улица] да заплати на Административен съд София-град, сумата от 280,20 /двеста и осемдесет и 20 ст./ лева, представляваща платено от бюджета на АССГ възнаграждение на вещото лице, дало заключението по допуснатата СМЕ.

ОСЪЖДА В. В. К., с адрес: [населено място], [улица] да заплати на Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието, на основание чл. 143, ал. 4, във връзка с чл. 78, ал. 8 от ГПК, приложим на основание чл. 144 от АПК, във връзка с чл. 8, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения сумата от 2660 /две хиляди шестстотин и шестдесет/ лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение, съразмерно на отхвърлената част от иска.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Върховния Административен Съд на Република Б..